

NOVÁ SPOLUŽÁČKA

RAFAK
SKARŽYCKI

Autor: Rafał Skarżycki

Ilustrace: Tomasz Lew Leśniak

Vydavatel: Instytut Matki i Dziecka

Překlad: Lenka Aroni

ISBN: 978-83-88767-81-4

Odborná garance

Tato publikace je financována Evropskou komisí v rámci programu Erasmus+.

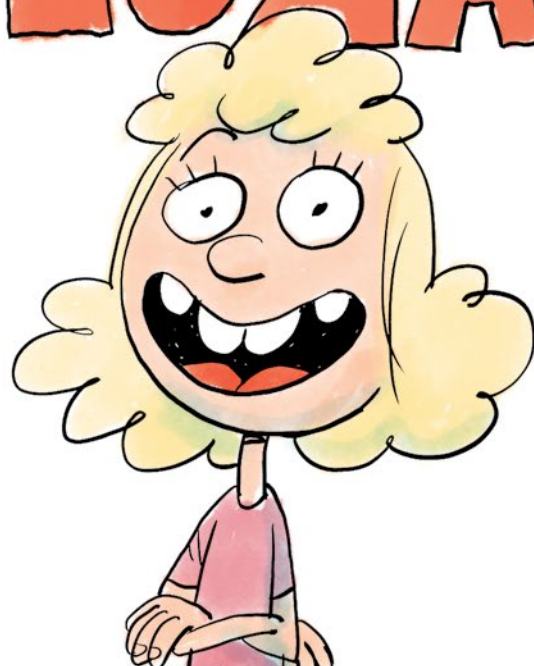
Publikace byla finančně podpořena ze zdrojů Evropské komise. Publikace reflektuje pouze postoje a názory jejích autorů a Evropská komise a Národní agentury programu Erasmus+ nenesou odpovědnost za její obsah.

BEZPLATNÁ PUBLIKACE

NOVÁ SPOLUŽAČKA

NAPSAL:
RAFAK
SKARZYCKI

ILUSTROVAL:
TOMEK LEW
LESNIAK

Ještě před začátkem školního roku si Antek slíbil, že se ve třetí třídě bude vyhýbat problémům. Velice dobře si pamatoval, jak se mu ve druhé třídě podařilo vyplavit chlapecké toalety a jak pohrávání si s navigací řidiče autobusu během školního výletu skončilo neplánovaným noclehem uprostřed lesa. Samozřejmě, že jen ty největší Antkovy vylomeniny měly za následek, že byl jeho deníček popsán živou konverzací mezi učiteli a jeho rodiči od první až po poslední stránku. Ale to už je minulost, konec, tečka. Začíná nové období: Antek – ideální třeták se vzorným chováním, jak bude patrné z vysvědčení. Antek učinil rozhodnutí, které chtěl dodržet. Bohužel – už první den přišla zatěžkávací zkouška a ta ukázala, že pouhé rozhodnutí, i když správné, je k ničemu. Ta zkouška se jmenovala Kateřina.

„Vážení! Ticho!“ Učitelka zatleskala a švitoření žáků, kteří si vyprávěli o svých zážitcích z prázdnin, utichlo. Objala vedle stojící vyzáblou holku s dlouhým nosem a kudrnatými blond vlasy, sahajícími po ramena. „Privítejte Katku, vaši novou spolužačku.“

„To je chudák!“ Pomyslel si Antek a hned si za tu myšlenku vynadal. Žádné problémy, konec s nálepkou třídního výtržníka. Co na tom, že její vzhled je něco málo pod celostátním průměrem? Ať si jiní dělají legraci, když chtějí. On, Antek, nemá v úmyslu něco komentovat. Pro všechny bude nejlepší, když ji nechá na pokoji, a ona bude v pohodě také. Pousmál se nad tou úvahou a díky tomu na sebe upoutal pozornost učitelky.

„Kam tě posadíme, Katko? K Antkovi?“

Pověstný reflex výtržníka selhal na celé čáře. Antek se ještě více zašklebil, místo aby nasadil pochmurný pohřební výraz – jedním slovem výraz kluka, vedle kterého bys neposadil ani bezcitného bankovního lupiče, natož novou spolužačku. A to problém vyřešilo.

„Witku, přesedni si do první řady,“ nařídila učitelka, „a ty, Katko, se posad vedle Antka!“

Když si Katka sedla na své místo, v Antkově obličeji už nebyl ani náznak úsměvu. Místo toho přivítal novou spolužačku mrazivý pohled modrých očí. Nová spolužačka si z toho nic nedělala a pod lavicí natáhla pravou ruku:

„Já jsem Katka,“ dlaň nové spolužačky zůstala viset ve vzduchu. V tom okamžiku bojovalo nebe a peklo o Antkovu duši. Tentokráte nebe zvítězilo.

„Antek.“ Nová spolužačka měla nečekaně pevný stisk. Antek se na ni zvědavě podíval.

„Doufám, že nejsi nudný!“ Katka na něho mrkla a z kapsy vytáhla spinner.

„Tak co? Ukážeš, co umíš?“

A i když se Antek pokoušel soustředit na výuku v hodině (tentokrát to byla matematika), nemohl takovou výzvu odmítnout. Nechtěl, aby byl považován za třídního hlupáka a strašpytla.

„Podívej se na to!“ Antek vytáhl z kapsy vlastní spinner a zatočil jím na palci. Hned nato začal složitý tanec spinneru, který přeskakoval z palce na palec a točil se závratnou rychlostí.

„To není špatné!“ S uznáním pokývala Katka hlavou a vzápětí zatočila svým spinnerem. Byl to začátek nového přátelství i... problémů.

„Žák ve vyučování matematiky točí spinnerem a nevěnuje pozornost výuce – poznámka do deníčku a hned první den?“ Antkova maminka odložila deníček.

„Zítra se polepším!“ Zvlášť přesvědčivě to neznělo. Maminka se rozhodla dál už to nerozebírat. Rukou mu rozcuchala vlasy.

Zítřek ale přinesl další zkoušku, a to hned zrána v šatně, ještě před prvním zvoněním.

„Budeme se honit?“ Katčiny oči se dívaly vyzývavě.

„Ne...“ Antek sklopil zrak a začal si na levé tenisce pečlivě zavazovat tkaničku.

„Kdo bude první ve třídě, mistře?“ kamarádka neměla v úmyslu se jen tak lehce vzdát.

„Nemůžu.“

„Jsi strachy počůraný?“

„Já jen... Mám zranění – lýtko.“ Antek přešel plynule z vázání tkaničky na masáž lýtko – samozřejmě levého.

„Jo?“ Katka na něj v úsměvu vycenila zuby. Jedničky a dvojky už měla druhé, nahoře po obou stranách byla prázdná místa po mléčných trojkách. „Paleček a hlava, to je školní výmluva...“

„Ale já...“ Antek nestačil dokončit větu. Katka ho plácla po rameni, křikla: „Máš ji!“ a vystartovala jako šílená. Instinkt zapracoval a Antek ji začal pronásledovat. Třída byla ve druhém patře školní budovy. Než doběhli do druhého patra, Antek kamarádka dohonil.

„Máš ji!“ pleskl Katku po zádech, jako by ji zachraňoval před udušením. Katka na chvíli ztratila běžecké tempo, pak ale přimhouřila oči jako had, který se chystá k útoku, a vrhla se do pronásledování. Antek se obrátil a udělal na ni „dlouhý nos“.

Katka se začervenala a ze všech sil přidala na rychlosti. Už už natahovala ruku po Antkovi, který se na ni ještě stále díval, a pak... BUM! Oběma připadalo, že narazili do stěny. Rychle však zjistili, že to bylo velice blízké setkání s ředitelem školy, kterého porazili, a v zápětí se sami ocitli na valné hromadě.

„Máš ji!“ Antek s údivem a ředitel s úžasem pohlédli na Katku. „Ještě jsme neskončili!“

„Můj syn je největším výtržníkem na škole!“ Antkova maminka lomila rukama – ještě ve druhé třídě by měla pravdu. Ale ve třetí už to bylo jiné.

„Ale kdepak, mami!“ protestoval Antek. Jsem největším výtržníkem ex equo s Katkou.“

„Co prosím?“

„Ex eqou znamená stejně, zároveň,“ spěchal Antek s vysvětlením.

„To vím! Chtěla jsem... Ale to je jedno...“ Maminka se dívala na deníček – po měsíci školy byl až do poloviny zaplněn poznámkami. „Ta Katka má také tolik poznámek?“

„Konkrétně o jednu více, ale to se nepočítá, protože paní učitelka si nevšimla, že když Katka rozbila okno míčem, tak já jsem stál v brance a ona jen střílela trestný kop.“

Maminku to vysvětlení kupodivu neuklidnilo, jen si několikrát povzdychla.

„A při té příležitosti,“ řekl Antek, „Katka mě pozvala, abych šel zítra po škole k nim domů. Budeme hrát suprovou stolní hru. Můžu jít?“

„Ano. Ano, samozřejmě...“ Maminka se dále dívala do deníčku, ale Antek si toho už vůbec nevšímal. Na znamení vítězství zvedl ruce nad hlavu.

„Ano! Jsi super!“ Antek maminku pevně objal. „Říkal jsem Katce, že nebudu mít žádného zaracha za to vystříkání školního pěnového hasícího přístroje.“

Na druhý den se vyučování hrozně táhlo. Antek a Katka se nemohli dočkat, až se konečně ozve poslední zvonění. Měli problém se soustředit na matematiku,

přírodopis, polský jazyk, když v hlavě měli jen myšlenky na Katčinu novou stolní hru. Dnes dostal každý jen jednu poznámku za to, že se spolu ve vyučování bavili, a to vzhledem k okolnostem opravdu nic není. Okamžitě po vyučování běželi Katka i Antek do šatny, kde je už čekala Katčina maminka. Společně pak šli domů. Tak tak si stačili umýt ruce a už se pustili do hry.

„Já jedu první! Holky mají přednost!“

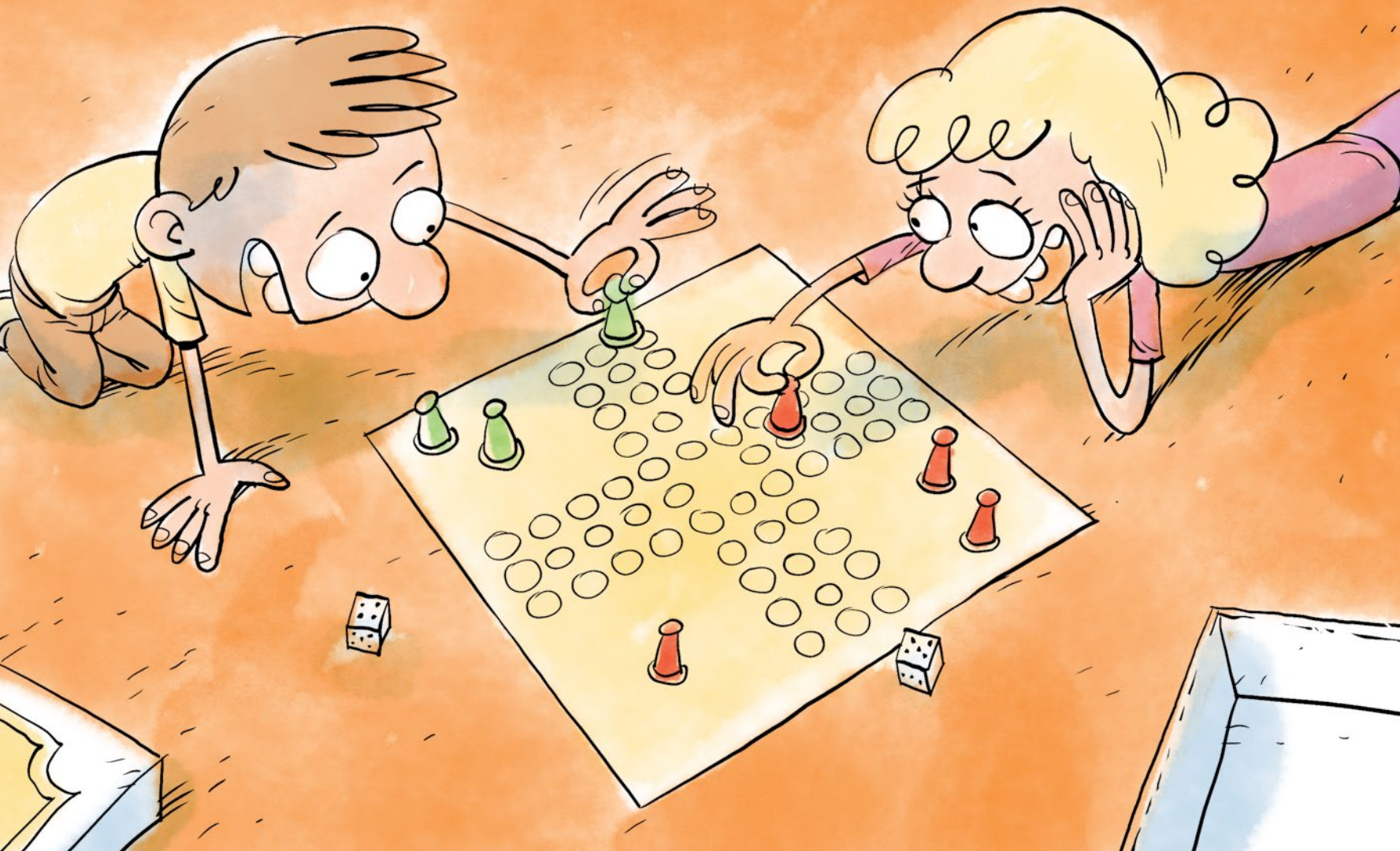
„Ale já jsem tady hostem!“ Antek pochopil celou strategii – kdo první začne, je ve výhodě.

„Tak ať je po tvém!“ Katka nevypadala nijak nadšeně.

Antek hodil obě kostky, ale než je stačil spočítat, stalo se něco strašného. Nejdříve se začal koutek Katčiných úst rytmicky škubat a za chvíli upadla na zem. Její ruce a nohy se nekoordinovaně pohybovaly a převracely figurky na hrací desce, která ležela na koberci.

„Hele, neblázni! Co dě...“ – Antkovi selhal hlas. To už nevypadalo na nějaké dovádění. Na Katčiných ústech se objevila pěna. Antek začal zděšením křičet:

„Pomoc! Prosím pomoc!“

Ve zlomku vteřiny se v pokoji objevila Katčina maminka. Rychle k ní poklekla, držíc jí obratně hlavu. Podívala se na Antka pobledlého strachem:

„Neboj se, všechno bude v pořádku.“

„A-ale... Já nic... Ona tak...“ Antek nebyl schopen uspořádat své myšlenky.

„Vím, promiň, měli jsme ti říct, ale... Katka nechtěla, abyste ve třídě věděli, že trpí epilepsií. Doufali jsme, že se už další záchvat nedostaví.“

Katčino škubání pomalu přestávalo. Maminka utřela Katce slinu a pohladila ji po hlavě. Katčiny nepřítomné oči se začaly postupně rozjasňovat a začaly pozvolna nabírat svůj lesk. Dívka byla opět duchem přítomna a uhýbala Antkovu pohledu. Chtěla něco říct, ale maminka jí to nedovolila.

„Pst... Pojd', lehneš si a já zavolám Antkovy rodiče. Všechno v pořádku?“ Ta otázka byla směřována na chlapce, který sotva popadal dech. Jeho bledost se vytrácela a pomalu se mu začala vracet krev do obličeje.

„Ano, asi ano.“

Maminka uložila Katku do postele.

„Hned se vrátím, nechala jsem telefon v kuchyni.“

Maminka vyšla z pokoje, v kterém se rozhostilo trapné ticho. Katka se vyhýbala pohledu na Antka. V koutcích očí se jí objevily slzy.

„Jasně, můžeš se začít smát, “ řekla nakonec.

„Co prosím?“

„Můžeš mě považovat za blázna, beztvarou hmotu, co si jen vymyslíš. Můžeš to říct všem ve škole – já už tam nepůjdu. Změním školu.“

Antek ztěžka polkl. Konečně se na něj Katka podívala – oči měla celé červené.

„No? Dál?“

„Tak to bylo v předešlé škole? Dostala jsi záchvat a oni se ti smáli?“

„Bravo, Sherlocku Holmesi! A víš co? Kašlu na to! Kašlu na vás, na všechny!“

„Ale...“

„Ale co?“ Katka se nadzvedla na rukou, i když byla ještě slabá.

„Ale já na Tebe nekašlu!“ vysoukal nakonec ze sebe Antek. „Jsi moje nejlepší kamarádka. Děláme spolu všechno – mluvíme spolu, hrajeme fotbal, honíme se na hřišti, děláme všechno, co...“ Antek se zarazil, ale Katka to dokončila:

„... co dělají normální děti. To jsi chtěl říct?“

„Zdravé, to jsem chtěl říct! Nevěděl jsem, že jsi... že máš epilepsii.“

„Tak teď už to víš a můžeš si najít novou kamarádku.“

„V žádném případě!“ I když to bylo těžké, díval se Antek Katce přímo do očí.

„Jsi moje nejlepší přítelkyně a přátelé nepřestanou být přáteli jenom proto, že je někdo z nich nemocen. Neměň školu, prosím!“

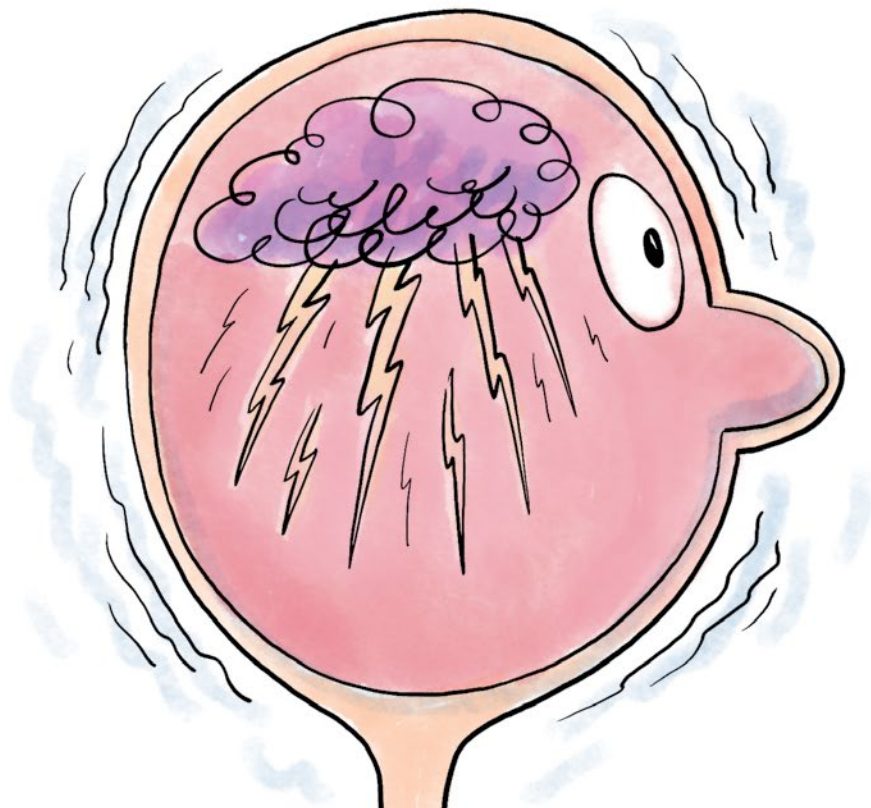
Než stačila Katka odpovědět, její maminka se vrátila.

„Antku, Tvůj tatínek si za chvílku pro tebe přijede.“

Následující dny byly hodně těžké. Katka nechodila do školy a Antek se bál, že opravdu změní školu nebo se dokonce i odstěhuje. Neměl odvahu jít za ní domů nebo zavolat a zeptat se na to. Maminka a tatínek s ním doma mluvili o Katčině nemoci – epilepsii. Antek se dozvěděl, že se jedná o chronické onemocnění mozku, které může mít velice odlišné příznaky. Epilepsie není nakažlivé onemocnění a její léčení může trvat velmi dlouho. Pro Antka bylo nejdůležitější, zda se Katka může někdy uzdravit. Rodiče mu řekli, že je to možné, i když přesně neznali rozsah Katčina onemocnění. Také poprosili Antka, aby o kamarádkině nemoci nic neříkal – nevěděli, zda by si to ona a její rodiče přáli. Antka se to dotklo, to si můžete myslet! Po tom všem, co se stalo, přece neprozradí tajemství své nejlepší kamarádky! Jestli o tom Katka nechce s nikým mluvit, tak on, Antek, bude mlčet jako hrob. A tak mlčel několik dalších dnů a čím dál víc se trápil, že ztratil kamarádku.

Ale nakonec, konkrétně ve středu, se Katka vrátila do školy. Spolu s ní přišla na hodinu i Katčina maminka a školní psycholožka. Paní učitelka poprosila všechny o ticho, i když už vlastně nemusela.

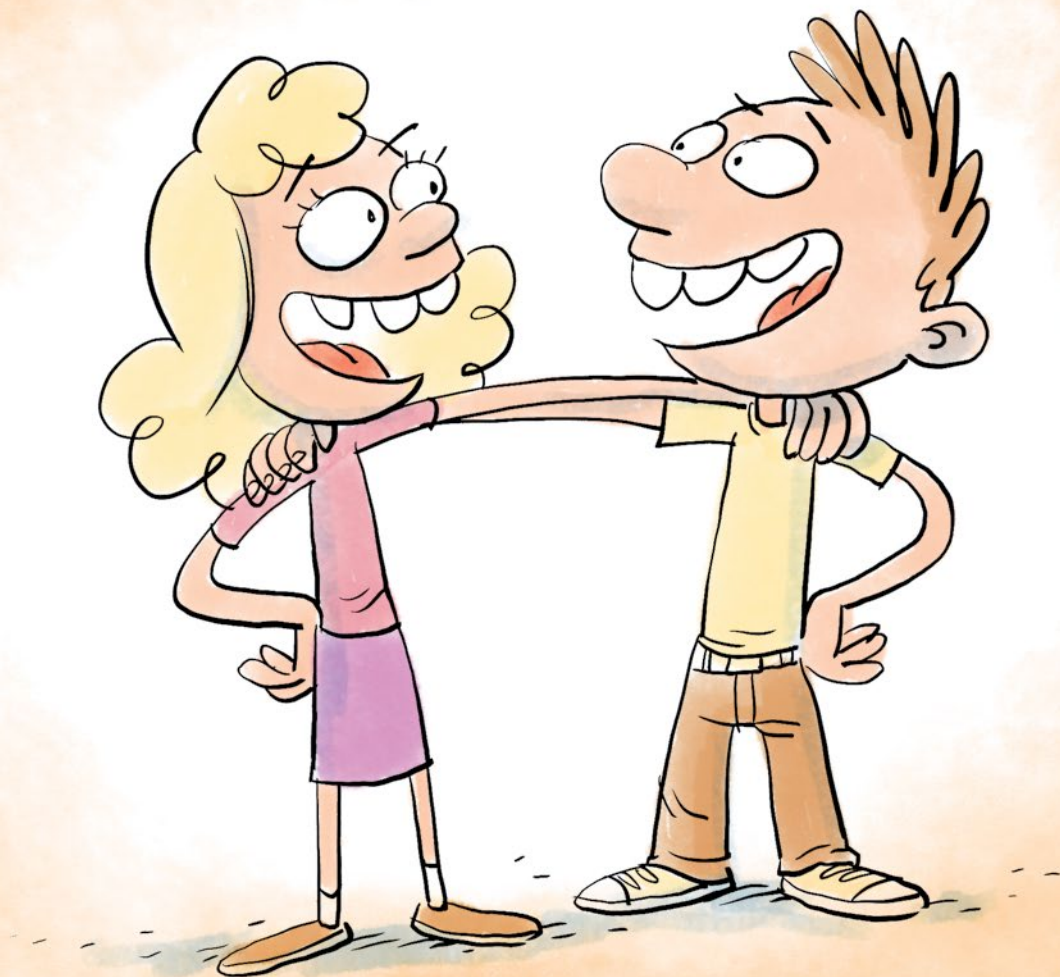

„Děti, jak jste si jistě všimly, nebyla Katka posledních pár dnů ve škole. Bylo to způsobeno určitou nemocí.“

„Určitě střevní chřipka. Mně to chytlo před víkendem,“ ozval se Witek. Antek měl sto chutí ho praštit po hlavě. Kupodivu, Katka se usmála.

„Ne, mám nemoc, která jen tak sama od sebe nepřejde. Je to epilepsie a dnes vám chci o ní něco říct.“

Ve třídě bylo hrobové ticho. Katka začala mluvit a její maminka jí pomáhala. Potom některé věci vysvětlila paní psycholožka. Když se Katka podívala na Antka, uviděla jeho povzbuzující palec nahoru – jsi jednička! Překypoval radostí a pýchou, že má takovou kamarádku. Děti ze třídy měly spoustu otázek: Jak se zachovat v případě záchvatu? (Především zavolat dospělého.) Uzdraví se Katka? (Podle lékařů je velká šance, aby se zabránilo dalším záchvatům nemoci.) Opravdu může Katka s Antkem tak blbnout? (Naštěstí ano, Katka může dělat skoro všechno, co ostatní děti, které epilepsií netrpí.) Když Katka, její maminka a paní psycholožka odpověděly na všechny otázky, sedla si Katka na své místo – vedle Antka.

„Mám radost, že ses vrátila!“

„Říkáš to jen proto, že kdybych přešla na jinou školu, měl bys opět pověst nejhoršího výtržníka,“ usmála se Katka a Antek se zatvářil uraženě.

„To, víš!“ A po chvíli dodal: „I když, něco pravdy na tom je. Nějak se neumím problémům vyhýbat.“

Potom se oba hlasitě rozesmáli a tentokráte, i když hodina stále ještě trvala, výjimečně nedostali žádnou poznámku do deníčku.

